

Positiva provsvar hittades bakom dator

AT-läkaren vidtog inte de åtgärder som var motiverade utifrån provsvaren och utsatte därmed två patienter för komplikationsrisker. Hon får därför en erinran av Ansvarsnämnden. (HSAN 3030/02)

II Det var Socialstyrelsen som anmälde AT-läkaren.

I mitten av januari 2002 skulle det rum som läkaren disponerat vid vårdcentralen ställas i ordning för annan läkares räkning.

Då hittades, inställt bakom datorn, två positiva provsvar avseende Shigella och Chlamydia. Båda proven var tagna i oktober 2001.

Socialstyrelsen tog in yttrande av AT-läkaren och patienternas journaler.

En 33-årig patient A sökte vid vårdcentralen på grund av magbesvär bestående i en veckas diarré med initial feber och »lite blod i avföringen«.

Hittades efter tre månader

AT-läkarens bedömning var trolig virusbetingad magsjukdom, men avföringsodling togs samt provtagning för cystor och maskägg. Patienten sjukskrevs i en vecka och skulle återkomma vid behov. Nästa kontakt togs med patienten tre månader senare då provsvaret hade hittats.

Av AT-läkarens yttrande framgår att provtagningen visade sig vara positiv för Shigella sonnei och att provtagningsresultatet »ställdes olyckligtvis undan för senare åtgärd, vilken aldrig blev gjord«.

Vid kontakt med patienten framkom att besvären hade pågått i cirka två veckor. Ingen i patientens familj hade haft besvär, men provtagning utfördes ändå på tre av patientens fyra barn.

»Ställde undan för senare åtgärd«

En 28-årig patient B sökte bland annat på grund av ett par dagars sveda vid vattenkastning. Urinsticka visade 1+ för leukocyter varvid urinodling och provtagning för Chlamydia togs. Patienten skulle höra av sig vid behov.

Nästa kontakt togs med patienten efter att provsvaret hade hittats.

Av AT-läkarens yttrande framgår att hon hade bett patienten att kontakta vårdcentralen för provsvar.

Vidare framgår att provtagningen visade sig vara positiv för Chlamydia och att patienten »inte kontaktade vårdcentralen för provsvar« samt att hon »ställde undan provsvaren för senare åtgärd, vilken aldrig blev gjord«.

Vid kontakt med patienten framkom

inte några aktuella besvär, och det fanns inga uppenbara hållpunkter för komplikationer. Patienten hade dock haft oskyddat samlag efter provtagningen.

Under sin tid på vårdcentralen hade AT-läkaren en personlig handledare. Men det fanns svårigheter med handledningen på grund av att hon var mycket sjukskriven.

AT-läkaren framhöll i sitt yttrande att hon i samband med det inträffade var deltidssjukskriven på grund av koncentrationssvårigheter och trötthet i samband med en nära anhörigs sjukdom.

Socialstyrelsen hänvisade till sin kungörelse om läkares ansvar för remiterade patienter m m.

Den innebär att en läkare som tar emot ett provsvar ansvarar för att vidta de åtgärder som är motiverade utifrån svaret. Om läkaren inte själv har möjlighet att vidta dessa åtgärder ansvarar läkaren för att försäkra sig om att åtgärderna vidtas av annan läkare.

I detta fall har läkaren utsatt två patienter för risk för komplikationer då behandling inte sattes in efter inkomna provsvar och även utsatt andra människor för risk för smitta, underströk Socialstyrelsen.

Samhällsfarliga sjukdomar

Av Smittskyddslagen framgår att en läkare som i sin verksamhet konstaterar att någon har smittats av en samhällsfarlig sjukdom ska anmäla detta till Smittskyddsläkaren och Smittskyddsinstitutet.

Shigella- och Chlamydiainfektion definieras båda som samhällsfarliga sjukdomar. Läkaren har åsidosatt sin skyldighet att anmäla dessa. Hon har vidare åsidosatt sin skyldighet att påbörja smittspårning, framhöll Socialstyrelsen kritiskt.

Ansvarsnämnden tog in yttrande av AT-läkaren, som erkände försummelsen, men skrev:

»Min förhoppning är dock att nämnden i sin bedömning av eventuell disciplinpåföljd tar hänsyn till den speciella situation som rådde vid tiden för det inträffade, dels att jag var partiellt, senare helt, sjukskriven under min fars terminala sjukdomstid och dödsfall dels att jag tjänstgjorde som AT-läkare under utbildning och då fick ringa introduktion och handledning.«

II Bedömning och beslut

Ansvarsnämnden framhöll att den prövar frågor om disciplinpåföljd för den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen endast vid sådan yrkesutövning som har direkt betydelse för patientsäkerheten samt vid klinisk forskning på människor.

Bestämmelserna i Smittskyddslagen om anmälan till smittskyddsläkare och Smittskyddsinstitutet samt skyldighet att påbörja smittspårning reglerar vad som gäller vid smittskyddsarbete.

Sådan yrkesutövning avser inte patientvård i vedertagen mening utan syftar till att skydda andra från att bli smittade. AT-läkarens underlåtenhet att göra anmälan och påbörja smittspårning har således inte haft en direkt betydelse för patientsäkerheten.

Ansvarsnämnden kan därför inte ta upp anmälan i den delen till prövning i sak.

I övrigt delar Ansvarsnämnden Socialstyrelsen bedömning. AT-läkaren har av oaktamhet inte fullgjort sina skyldigheter genom att inte själv vidta de åtgärder som var motiverade utifrån provsvaren eller i vart fall se till att någon annan läkare vidtog åtgärderna. Hon får därför en erinran. •

Gravid fick kontraindicerad medicin

En allmänläkare får en erinran för att till en gravid kvinna ha ordinerat ett läkemedel som inte ska ges till gravida. (HSAN 2702/02)

II Den 39-åriga kvinnan, gravid i vecka 14, kom i oktober 2002 till läkaren med besvär från övre luftvägarna. Han ordinerade bland annat Avelox.

Kvinnan anmälde läkaren och berättade att hon hade upplyst doktorn om att hon var gravid. Hon hade också frågat om det var lämpligt med Avelox. Han ansåg att detta nya preparat fungerade bra och reagerade inte på upplysningen om att hon var gravid. Hon upptäckte sedan själv att läkemedlet inte ska användas av gravida, berättade kvinnan.

Hon hade också bett om, och fått, Pulmicort. Hon hade i förväg kontrollerat att det inte fanns några risker med att ta det under graviditeten.

Ansvarsnämnden tog in hennes journal samt ett yttrande från läkaren.

Denne hävdade att han antagligen hade blivit distraherad av patientens information om Pulmicort. Han hade troligen tänkt förskriva Amimox men missade korrekt förskrivning.

II Bedömning och beslut

Ansvarsnämnden konstaterar att Avelox inte ska skrivas ut till gravida. Ändå gjorde läkaren det i detta fall. Han får en erinran. •